

Eickstedt, Egon Freiherr von: *Rassenkunde und Rassengeschichte der Menschheit.* Zweite umgearbeitete und erweiterte Auflage in zwei Bänden. Ferdinand Enke Verlag. Stuttgart. I. Bd. Die Forschung am Menschen. 1. Lief. 128 S. 8 Mk.; 2. Lief. 129—256 S. 8 Mk.; 3. Lief. 257—352 S. 6.60 Mk.; 4. Lief. 353—496 S. 10.80 Mk.; 5. Lief. 497—624 S. 9.20 Mk.; 6. Lief. 625—752 S. 9.20 Mk.; 7. Lief. 753—848 S. 7.50 Mk.; 8/9. Lief. 849—1104 S. 18 Mk.

Még pár éve csak, hogy v. Eickstedt rasszantropológiájának első kiadása, közel ezer oldal terjedelemben, megjelent s már is előttünk van a teljesen átdolgozott második kiadásnak első kilenc füzete. A teljes átdolgozást mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy e kilenc füzet, amely még az első kötet anyagát sem öleli fel teljesen, már is 1104 oldal terjedelmű. A második kiadás tehát az elsőhöz képest úgy tartalom, mint illusztráció tekintetében több mint 100 százalékos bővülést jelent. Freiherr von Eickstedt a fajkérdés tudományának nemcsak Németországban, de világviszonylatban is, egyik legalaposabb és legtárgyilagosabb képviselője, s könyve a legkeresettebb szakkönyvek közé tartozik, melyet azonban a nagyközönség is haszonnal és élvezettel olvashat.

Könyve bevezető részében 125 oldalon az antropológia (rasszantropológia) fogalmát, célkitűzéseit, tartalmát, tagolódását és alapfogalmait ismerteti. Részletesen tárgyalja a faj, rassz, nép, nemzet, nemzettest, típus fogalmát s ezeknek egymáshoz való sokféle viszonyát és a kutatások szempontjából való fontosságát. Ezután 233 oldalon arról a közel 3000 éves törekvéstről ad pompás képet,

melynek folytán az ember ön maga megismeréséhez eljutott s a modern rasszantropológia kifejlődött. A fajkutatás történetét ilyen részletesen és sokoldalúan Topinard óta még senki sem tárgyalta. 266 oldalon az embertan különféle vizsgálati módszereit ismerteti olyan részletességgel, hogy kutatók számára is komoly vezérkönyvül szolgálhat. Ezután az emberi alak életfolyamataira tér át. Bemutatja az egyes lény fejlődését, az ember öröklésmenétét, a hormonok és a konstitúció antropológiai vonatkozásait és a rasszfiziológia egyes problémáit. Majd az emberi test részletes morfológiáját kezdi meg az agykoponya és az arc egyes vonásainak tüzetes ismertetésével. A szerző sokoldalú, rengeteg irodalmi adat feldolgozásán alapuló, mélyen szántó tudása, könnyen érthető, világos, sokszor filozófiai lendületű stílusa nagyon alkalmas arra, hogy a tudományos fajkutatásnak sok hívet és pártfogót szerezzen. A könyv gazdag illusztrálása és szép kiállítása a kiadó áldozatkészségét dicséri.

B. L.

Benito Mussolini, Brunoval beszélgetek. Fordította Widmar Antonio. Budapest, Centrum Kiadóvállalat, 1942.

„A mi fajtánk vérében van, hogy az érzelmek kifejezésében a legnagyobb tartózkodást tanúsítja.“ Mussolini e szavainak igazságát bizonyítja az a könyv, melyet fiának 1941 augusztus 7.-én Pisa mellett repülőszerencsétlenség folytán történt tragikus halála után egy hónappal írt. Tárgyilagos feljegyzések: az apa naplójegyzetei, Bruno bátyjának — Vittorionak — levelei, az elhunyt volt tanárainak és parancsnoka-

inak jelentései alkotják a könyv derekát. Rajtuk keresztül vetődik szemünk elé a huszonhárom éves korában derékba tört pálya története. Világossá válik, hogyan terelődött a gyermek érdeklődése a sportok és főleg a repülés felé. Mint repülő három háborúban vesz részt: Abessziniában, Spanyolországban és Albániában. Közben a „Sorci Verdi“-vel átrepüli az óceánt és egy olasz—argentiniai repülőjárat megszervezésének munkájával foglalatoskodik. De benne mindenütt átizzik a Duce nagy szeretete és büszkesége, mellyel fiának lépéseit figyelemmel kíséri. Apa talán még nem állított ilyen emléket fiának. A könyvet Widmár Antal fordította kitűnő magyarsággal.

K. J.

Lyka Károly: Magyar művészet 1800—1850. Bpest, Singer és Wolfner kiadása. Művészettörténeti korrajznak is nevezhetnők ezt a terjedelmes művet, amely több mint ötszáz oldalt tesz ki. A szerző főképen azt vizsgálja benne, hogy mennyire voltak kedvezők a múlt század első felének állapotai az új magyar művészet elindulása szempontjából. E célból megismerteti azokat a társadalmi rétegeket és egyéb tényezőket, melyek a képzőművészettel szemben szükségletet támasztottak, azoknak műveltségét, gazdasági helyzetét és állásfoglalásukat a kor stílusával: a klasszicizmussal és romanticizmussal kapcsolatosan. Művének egy másik szakaszában bemutatja a kor magyar művé-

szeit nemzetiségük szerint, megismerjük az akkori magyar művész műveltségi színvonalát, szakképzettségét, ezzel kapcsolatban azon külföldi akadémiák szellemét, melyeket művészeink látogattak, a művész itthoni társadalmi helyzetét és életszínvonalát. Előadja végül, hogy országreszkenként hogyan foglalkoztatták művészeinket az akkori Magyarország s ennek alapján hogyan keletkeztek vagy hogyan nem valósulhattak meg értékes műalkotások. Beszámol az akkori hazai képzőművészeti gyűjteményekről. Megtaláljuk alkalmilag az egyes mesterek és a kor művészetének rövidre fogott jellemzését és biztos ítéletű értékelését. Mindez a legszélesebb körű és igen lelkiismeretes adatgyűjtés alapján történik. Ha ez a könyv nem lenne egyéb, mint az idevágó összes hozzáférhető adatok gyűjteménye, Lyka Károly akkor is igen értékes munkát végzett volna. Ennél azonban sokkal több. Amikor jellemzi a kor művészetének alakító tényezőit és rámutat ezeknek a művészet tárgykörére, a művészeti tartalomra és a művészet egész színvonalára gyakorolt kihatására, művészetpolitikai szempontból fontos tényekkel és tanulságokkal szolgál, melyeknek figyelembevétele korunkban is csak hasznos lehet nem csupán azok számára, akik művészetpolitikánkat irányítják, hanem a közönségre nézve is, amelynek a magyar kultúrával szemben kötelességei is vannak.

DOROGI IMRE